

**DECLARAȚIA Mișcării Civice „Construim Încredere”
privind procesul de promovare a reformei administrativ-teritoriale în
Republica Moldova**

Mișcarea Civică „Construim Încredere” urmărește cu îngrijorare modul în care este promovat procesul reformei administrativ-teritoriale în Republica Moldova și consideră că, în forma actuală, acesta riscă să genereze mai multă neîncredere, conflict și dezbinare decât modernizare și dezvoltare.

Republica Moldova are nevoie de administrații locale mai puternice, servicii publice mai eficiente și comunități capabile să se dezvolte sustenabil și în acest context reforma administrativ-teritorială este necesară. Însă, o reformă de asemenea amploare nu poate fi construită prin presiune administrative și încercări de discreditare a vocilor critice.

Mișcarea Civică „Construim Încredere” constată că procesul de amalgamare voluntară nu se mai află la etapa de intenție sau de simplă conceptualizare. Primele procese de amalgamare au fost deja finalizate, mai multe comunități au adoptat decizii de inițiere sau de participare, iar Guvernul a prezentat un nou concept de reformă a administrației publice locale. Tocmai de aceea, discuția publică trebuie să treacă de la întrebarea dacă reforma este necesară la întrebarea cum este realizată, cu ce garanții democratice, cu ce resurse, cu ce impact asupra cetățenilor și cu ce mecanisme de responsabilizare a autorităților.

Considerăm extrem de grav faptul că, în locul unui dialog profesionist și echilibrat cu administrația publică locală, autoritățile centrale au ajuns să utilizeze scrisori oficiale cu tentă politică și acuzaatoare la adresa reprezentanților autorităților locale și a structurilor asociative ale acestora.

Considerăm că un stat european nu construiește reforme împotriva comunităților locale. Un stat european construiește reforme împreună cu comunitățile locale. Consiliul Europei nu tratează reforma administrativ-teritorială ca pe un exercițiu tehnocratic de redesenare a hărților administrative. Standardele europene pornesc de la ideea că democrația locală și comunitățile trebuie protejate inclusiv în procesul reformării statului. Din această perspectivă, întrebarea principală nu este câte primării vor rămâne după reformă, ci dacă cetățenii vor avea mai multă reprezentare, mai multă încredere și perspective mai bune de dezvoltare în propriile localități.

Principala problemă a actualului proces nu este ideea reformei, ci lipsa de încredere și lipsa unui mecanism autentic de consultare și co-decizie.

Această concluzie este susținută și de numeroasele discuții pe care le avem cu reprezentanți ai administrației publice locale, lideri ai comunităților rurale și alți actori locali din întreaga țară. Mulți dintre aceștia își exprimă îngrijorările și rezervele față de conceptul actual al reformei administrativ-teritoriale, însă evită să le formuleze public, invocând teama unor eventuale consecințe administrative, instituționale sau politice.

Considerăm că această situație reprezintă un semnal de alarmă. O reformă de o asemenea importanță trebuie să încurajeze dezbaterea deschisă, exprimarea liberă a opiniilor și participarea activă a comunităților locale, nu să genereze percepția că opiniile critice ar putea atrage presiuni sau etichetări. Într-un stat democratic și în proces de integrare europeană, succesul unei reforme depinde nu doar de conținutul acesteia, ci și de nivelul de încredere pe care autoritățile reușesc să îl construiască în raport cu cetățenii și comunitățile afectate de schimbări.

Pe lângă aceasta, există un risc major al accelerării depopulării. În lipsa unor analize publice credibile și a unor garanții clare pentru comunitățile locale, există riscul ca reforma administrativ-teritorială să accentueze procesele de depopulare și declin economic deja existente în mediul rural. Conform rezultatelor finale ale Recensământului Populației și Locuințelor 2024¹, populația cu reședință obișnuită a țării a scăzut la aproximativ 2,41 milioane persoane, ceea ce reprezintă o reducere de circa 380 mii persoane sau 13,6% față de recensământul din 2014, cele mai afectate fiind zonele rurale.

Deși Republica Moldova rămâne una dintre cele mai rurale țări din Europa, cu 53,6% din populație locuind în mediul rural (aproximativ 1,29 milioane persoane), tendințele demografice indică o degradare continuă a capitalului uman din comunitățile locale. În anul 2014, populația rurală reprezenta 61,5% din totalul populației, ceea ce înseamnă că în doar un deceniu ponderea mediului rural s-a redus cu aproape 8 puncte procentuale.

Datele recensământului arată că populația Republicii Moldova îmbătrânește accelerat. Vârsta medie a populației a crescut de la 37,5 ani în 2014 la 40,6 ani în 2024, fenomenul fiind și mai accentuat în mediul rural.

Aceste cifre demonstrează că multe comunități rurale se confruntă deja cu migrația populației active, îmbătrânirea demografică și reducerea capacității economice locale. **În asemenea condiții, orice reformă administrativ-teritorială trebuie analizată inclusiv prin prisma impactului său asupra coeziunii teritoriale și a capacității comunităților de a-și păstra populația. Există riscul ca o reformă insuficient fundamentată, care conduce la diminuarea reprezentării locale, la îndepărtarea centrelor decizionale de cetățeni sau la reducerea accesului la servicii publice, să accelereze procesele deja existente de depopulare și slăbire a comunităților rurale.**

Este evident că reforma administrativ-teritorială nu poate fi redusă la hărți, comasări și formule tehnocrate. În spatele fiecărei primării există comunități, identități locale, rețele sociale, tradiții și oameni care trebuie respectați și ascultați.

Mișcarea Civică „Construim Încredere” consideră că reforma poate avea succes doar dacă va fi construită pe baza unui consens larg și a unui dialog real cu autoritățile locale și cetățenii, prin consultări publice autentice, respect față de

---

¹ https://statistica.gov.md/ro/rezultatele-finale-ale-recensamantului-populatiei-si-locuintelor-2024-distributi-10121_62380.html

principiul autonomiei locale, argumente și date transparente, evaluări de impact credibile și garanții clare pentru comunități.

Mișcarea Civică „Construim Încredere” nu se opune reformei administrativ-teritoriale. Dimpotrivă, considerăm că Republica Moldova are nevoie de administrații locale mai puternice, servicii publice mai bune și comunități capabile să atragă investiții și să se dezvolte. Însă reforma trebuie făcută european, transparent și cu garanții reale pentru comunități. Inclusiv ultimele evaluări ale procesului de amalgamare arată că acesta nu poate fi extins mecanic, fără simplificarea procedurilor, sprijin tehnic pentru APL, stimulente financiare adecvate, comunicare publică mai bună și linii directoare clare pentru etapa de tranziție. În același timp, recomandările europene privind democrația locală subliniază necesitatea clarificării competențelor locale, consolidării mecanismelor de consultare, asigurării resurselor financiare adecvate și garantării participării cetățenilor la treburile publice locale.

Republica Moldova are nevoie de reforme care consolidează încrederea dintre stat și cetățean, dintre autoritățile centrale și cele locale, dintre decidenți și comunități. Are nevoie de reforme care contribuie la revitalizarea comunităților locale și combaterea depopularea satelor.

Este relativ ușor să fie modificate granițe administrative, însă încrederea cetățenilor odată pierdută, se reconstruiește mult mai greu. Tocmai de aceea, reforma trebuie să fie bazată pe dialog, respect și încredere.

Prin urmare, pentru ca reforma administrativ-teritorială să consolideze încrederea publică și să nu fie percepută ca un proces impus sau politizat, Mișcarea Civică „Construim Încredere” solicită autorităților centrale:

1. Publicarea unei evaluări independente a primelor procese de amalgamare finalizate, inclusiv în Leova și Călinești, cu prezentarea lecțiilor învățate, a dificultăților întâmpinate, a costurilor reale, a efectelor asupra accesului la servicii publice și a gradului de satisfacție al cetățenilor.
2. Prezentarea transparentă a criteriilor care stau la baza extinderii reformei, inclusiv justificarea pragului minim propus pentru primării, impactul asupra localităților mici și garanțiile pentru comunitățile care riscă să-și piardă capacitatea de reprezentare directă.
3. Publicarea unei analize de impact actualizate privind efectele reformei asupra accesului la servicii publice, reprezentării locale, costurilor administrative, resurselor umane, patrimoniului local, coeziunii teritoriale și riscului de accelerare a depopulării satelor.
4. Revizuirea proiectelor de modificare a cadrului normativ astfel încât procesul de amalgamare să rămână cu adevărat voluntar, democratic și protejat de orice formă de presiune administrativă, politică sau instituțională asupra aleșilor locali și comunităților.

5. Consolidarea mecanismului de consultare cu autoritățile publice locale, CALM, organizațiile societății civile, grupurile de inițiativă locală, cetățenii din localitățile vizate și grupurile vulnerabile, astfel încât consultarea să nu fie doar informativă, ci să permită influențarea reală a deciziilor.
6. Instituirea unor garanții clare pentru comunitățile care intră în procesul de amalgamare: menținerea unor puncte locale de acces la servicii publice, mecanisme de reprezentare pentru localitățile componente, transparență privind patrimoniul local, protejarea identității comunităților și acces echitabil la investiții.
7. Asigurarea unui pachet financiar predictibil și multianual pentru UAT-urile amalgamate, astfel încât nicio comunitate să nu fie dezavantajată ca urmare a reformei, iar beneficiile promise să fie vizibile în servicii, infrastructură și dezvoltare locală.
8. Publicarea periodică a datelor privind implementarea reformei: numărul deciziilor adoptate, localitățile implicate, statutul fiecărui proces, resursele alocate, proiectele finanțate, serviciile îmbunătățite și problemele semnalate de cetățeni.
9. Crearea unui mecanism independent de monitorizare civică a reformei, cu participarea societății civile, experților independenți, reprezentanților APL și comunităților locale, care să urmărească nu doar adoptarea deciziilor formale, ci efectele reale asupra cetățenilor.
10. Alinierea reformei la standardele Consiliului Europei privind autonomia locală, consultarea autorităților locale, resursele financiare adecvate, clarificarea competențelor și dreptul cetățenilor de a participa la treburile publice locale.

Mișcarea Civică „Construim Încredere”

Chișinău, iunie 2026